

**Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Методологія економічних наукових досліджень
та політика академічної доброчесності
ОНП «ЕКОНОМІКА»**

Шифр за ОП	Назва	Тип	Рівень вищої освіти	Період вивчення		Кількість кредитів	Вид підсумкового контролю
				Рік, коли пропонується вивчення	Семестр		
ОК-2	Методологія економічних наукових досліджень та політика академічної доброчесності	Обов'язкова навчальна дисципліна загально-наукової підготовки	Третій (освітньо-науковий)	1	1	3	Диференційований залік

Мова навчання: українська.

Форми здобуття освіти: очна, заочна.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття.

Методи навчання: словесний, пояснювально-демонстраційний, метод проблемного викладання, репродуктивний та інші відповідно до навчальних занять.

Оцінювання: поточне, підсумкове.

Мета викладання навчальної дисципліни: оволодіння здобувачами методології дослідження економічних явищ та процесів, в тому числі на різних рівнях їх прояву та у різних галузях застосування; здобуття знань про етапи і напрями наукового дослідження, його мету і завдання; виховання у здобувачів фундаментальних цінностей академічної доброчесності.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК02	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК04	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК05	Здатність розв'язувати комплексні проблеми економіки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК01	Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей.
СК03	Здатність використовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних і теоретичних досліджень у сфері економіки, методи комп'ютерного моделювання, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та науково-педагогічній діяльності.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 02	Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації.
ПРН 05	Пропонувати нові рішення, розробляти та наукові проекти, які дають можливість

	переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності.
ПРН 08	Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.
ПРН 09	Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

Засоби діагностики успішності навчання: опитування під час семінарських занять, дискусії та обговорення, питання для поточного контролю, апробація результатів наукового дослідження, самостійна робота, контрольні завдання (для здобувачів заочної форми здобуття освіти), тести, питання для підсумкового контролю, оцінювання результатів неформальної освіти в порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання набутих у неформальній/інформальній освіті; підсумковий контроль у формі диференційованого заліку, що передбачає комплексну перевірку рівня досягнення програмних результатів навчання.

Зміст навчальної дисципліни:

Тема 1. Наука та її методологія

Наука та її методологія. Наука як соціальний інститут, її структура. Фундаментальні та прикладні науки. Специфіка науково-дослідної діяльності. Наукове знання. Цілі та функції науки, її категоріально-понятійний апарат. Наукова ідея, гіпотеза, судження, закон, концепція.

Тема 2. Співвідношення методології і теорії

Методологія економічних досліджень. Особливості методології дослідження економічних явищ та процесів, в тому числі на різних рівнях їх прояву та у різних галузях застосування.

Тема 3. Методи та інструменти економічних досліджень

Методи теоретичного дослідження: абстрагування, аналіз і синтез, індукція і дедукція, якісний і кількісний аналіз, системний аналіз і системний підхід. Методи емпіричних досліджень: спостереження, вимірювання, класифікація, вибірковий та опитувальний методи, тестування та аналіз документів.

Тема 4. Процес наукового дослідження і методика його проведення

Структура та різновиди наукового дослідження. Основні етапи і напрями наукового дослідження, його мета і завдання. Формування проблеми наукового дослідження, побудова його програми.

Тема 5. Інформаційні аспекти наукового дослідження

Наукова інформація, її характеристика та види. Робота над літературними джерелами. Збирання матеріалу, його аналіз і обробка. Аналіз та інтерпретація наукових даних.

Тема 6. Комунікації в наукових дослідженнях

Роль наукової комунікації в обміні знаннями та результатами досліджень. Класифікація наукових комунікацій: внутрішня та зовнішня наукова комунікація, вертикальна та горизонтальна комунікація. Міжнародні наукові платформи, бази даних і журнали.

Наукові семінари, конференції та інші форми комунікації. Відкриті журнали та репозиторії для поширення результатів досліджень (open access).

Тема 7. Підготовка та оформлення наукових досліджень

Поняття, функції та основні види наукових публікацій.

Наукова стаття. Структурні елементи статті. Наукова монографія. Тези наукової доповіді (повідомлення).

Реєстрація права інтелектуальної власності на науковий твір (статтю, монографію, дисертацію, підручник, посібник).

Тема 8. Дисертаційна робота як наукове дослідження

Вибір і затвердження теми наукового дослідження. Формулювання та затвердження теми. Мова і стиль дисертаційної роботи. Особливості наукової мови. Стилiстичні особливості.

Стислість. Загальні вимоги до оформлення дисертаційної роботи. Вимоги до цитування. Список використаних джерел. Додатки. Захист дисертаційної роботи: процедура, основні етапи та складові.

Тема 9. Ініціювання, розробка та реалізація комплексних наукових проєктів

Поняття та особливості комплексних наукових проєктів у сфері економіки. Актуальність і значення міждисциплінарних підходів у сучасних економічних дослідженнях.

Розробка наукового проєкту: структурування та планування. Створення концепції проєкту та вибір методології дослідження. Підбір міждисциплінарних інструментів і методів дослідження. Реалізація наукового проєкту. Оцінка результатів та подальший розвиток наукового проєкту. Поширення результатів.

Комерціалізація результатів досліджень та захист інтелектуальної власності.

Тема 10. Принципи та фундаментальні цінності академічної доброчесності.

Академічна доброчесність. Вплив академічної доброчесності на наукову та освітню діяльність. Плагіат. Запобігання академічному плагіату. Академічна доброчесність в умовах дистанційного навчання. Забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності.

Методи навчання на лекціях: вербальний метод (лекція, дискусія, консультація, обговорення тощо); методи візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій: схем, моделей, алгоритмів наукового пошуку та інші); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анування тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо).

Методи навчання на семінарських заняттях: вербальний метод (дискусія, співбесіда, виступ на конференції тощо); метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші); робота з навчально-методичною літературою (рецензування, підготовка реферату, тез доповіді тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); кейс-метод (вирішення ситуацій тощо); практичний, пошуковий метод.

Методи оцінювання:

Для поточного контролю: у вигляді усного та письмового опитування, фронтального опитування, тестування, написання есе (рефератів), апробації результатів наукового дослідження, контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти); самостійна робота, неформальна освіта (онлайн-курси та платформи) тощо;

Для підсумкового контролю: проведення підсумкового контролю (усна та/або письмова відповідь, тестування тощо).

Засоби діагностики результатів навчання:

Поточний контроль може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.

Підсумковий контроль передбачає проведення диференційованого заліку.

Порядок оцінювання результатів навчання:

Оцінювання здійснюється за 100 бальною шкалою.

Поточний контроль та самостійна робота = 60 балів.

Підсумковий контроль = 40 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота - 60											Підсумковий контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	Самостійна робота		
5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	10 балів	40 балів	100 балів

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота - 60		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50 балів	10 балів	40 балів	100 балів

Рекомендована література:

1. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 № 3792- XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>
2. Бхаттачарджи, А., & Ситник, Н. *Методологія та організація наукових досліджень: дослідження в соціально-економічних науках. Навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп.* К.: НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2022. 173 с. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi73/0054368.pdf>
3. Педченко, Н. С., Бірта, Г. О., Карпенко, Н. В., Стрілець, В. Ю., & Іваннікова, М. М. (2024). *Математичні методи та методи статистичної обробки інформації у методології наукових досліджень. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки», 2024, 3 (113), 89-95.* URL: <https://www.puet.poltava.ua/index.php/economics/article/view/278>
4. Медвідь, В. Ю., Данько, Ю. І., Коблянська, І. І. *Методологія та організація наукових досліджень (у структурно логічних схемах і таблицях).* 2020. URL: http://library.megu.edu.ua:8180/jspui/bitstream/123456789/2508/1/20201113_100711.pdf
5. *Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. Упорядники матеріалів: В. Бахрушин, Є. Ніколаєв.* 2019. URL: https://drive.google.com/file/d/1IJtjefmfqO1uNCn4p9cT5g6_58h0Cxa9/view
6. *Навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни «Організація та методологія наукових досліджень» для аспірантів (здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії) / уклад.: Данильян О. Г., Дзьобань О. П.* Харків: Право, 2023. 31 с. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SENMK/p_OMND-2023.pdf
7. Єрохін С.А., Штулер І.Ю., Войтович С.Я. *Варіативність управлінських компетентностей з позиції інноваційного підприємництва. Актуальні проблеми економіки.* 2023. 5 (263). 73-78 URL: https://eco-science.net/wp-content/uploads/2023/05/05.23._topic_Sergii-A.-Ierokhin-Iryna-Yu.-Shtuler-Serhii-Ya.-Voytovych-73-78.pdf

Інформація про викладача: Єрохін Сергій Аркадійович, доктор економічних наук, професор.

Гарант освітньої програми:

Єрохін Сергій Аркадійович,
доктор економічних наук, професор

